

Kain a Set – otec blázen a otec moudrý

Genesis 4:16-17, 4:25-26

Martin Hýsek

28. ledna 2013

V našem textu máme záznam rané historie, která popisuje založení dvou linií. Jedna linie je linie bezbožná a vzpurná, pocházející z bratrovraha Kaina, a druhá je zbožná, Pánu Bohu poddaná. Je to jako když apoštol Jan píše o dětech Božích a dětech ďábových (např. 1. Jan. 3:10). Jsou jen dvě skupiny, do kterých můžeme patřit - buďto do ďáblem ztročené linie Kaina, což jest svět, nebo Hospodinem požehnané linie Seta, což jest Boží neviditelná duchovní Církev. Třetí možnost není. Toto je třeba si uvědomit, abychom se učili a zvykali si přemýšlet u Písma duchovně, a více chápali jeho nekonečné hlubiny.

Uvedme si nejprve oddíl do kontextu: Mojžíš píše ve 4. kapitole, jak Kain zabil Abela, odmítl učinit pokání a odešel od Hospodina. Čteme, že s sebou vzal svou ženu. Kainova žena byla nepochybně jedna z jeho sester. Někomu se to může zdát divné, protože sňatky mezi sourozenci jsou přeci zakázané. Spokojme se však s tím, že v této době úsvitu lidstva to ještě Pán Bůh nezakázal a jinak to ani nešlo (zákaz přišel až s Mojžíšovým zákonem – Lv. 20:17). Někteří si hloupě myslí, že v té době byli jediní lidé na světě Adam, Eva, Kain a Abel, ale to je nesmysl. O Setovi čteme, že se narodil Adamovi ve 130 letech. Jelikož byl náhradou za zbožného Abela, Abelova vražda se nemohla stát příliš dlouho před jeho narozením. Takže Kain zabil Abela, když mu bylo necelých 130 let, což je dost dlouhá doba, aby se Adamovi ještě před Setem narodily další děti a vyrostly. Tolik na úvod, abychom si ony události trochu uspořádali a pochopili souvislosti.

O Kainovi i Setovi čteme, že se jim narodili synové a že je to k něčemu vedlo. Narození dítěte přináší do života velkou a zásadní změnu. Kaina i Seta narození synů motivovalo k činům. Chtěli jim něco předat, něco zanechat. Chtěli pro ně udělat to nejlepší, co mohli. Podívejme se tedy na jejich příklady.

Kain je příkladem otce blázna, nebo obecně - rodiče blázna, protože tyto principy platí i pro matky. (Bláznovství je v biblickém kontextu výraz největší možné ignorance, zaslepenosti a hlouposti, a nesouvisí ani tak s inteligencí a vzděláním, jako s postoji. Velmi prostý člověk může být velmi moudrý a i profesor teologie může být naprostý blázen). Čteme, že po narození syna Enocha začal Kain stavět město (jedná se samozřejmě o jiného Enocha, než toho známého zbožného muže z 5. kapitoly; jméno měl stejné, ale jeho charakter byl nepochybně úplně jiný). Jeho motiv byl zřejmý. Poté, co odešel od tváře Hospodinovy, bydlil v zemi Nod, což znamená bloudění. Jeho život byl bez ochrany Boží, plný nejistoty, nestálosti, ohrožení a strachu. Nechtěl, aby jeho syn byl na tom bídně jako on, tulák bez domova. Začal proto stavět město (což v té době mohlo

znamenat prostě nějaké ohrazené místo). Je to naprosto lidské řešení, lidská snaha si ve své vzpouře vůči Pánu Bohu, něco zajistit. Místo toho, co by činil pokání a vedl syna opět k Pánu Bohu, postavil si příbytek na zemi, čímž dal najevo, že neočekával „*města základy majícího, jehožto řemeslník a stavitel jest Bůh*“ (Žd. 11:10), že neměl naději v nebesích, ale budoucnost svou a svých dětí viděl jen na této zemi. Enoch toto město po něm pojmenované nepochybně jednou zdědil. Naopak syn zbožného Seta v žádném městě nebydlel, natožpak aby se po něm nějaké město jmenovalo.

Máme zde praktickou lekci jak pro děti, tak pro rodiče. (1.) Děti nevěřících rodičů na tom mohou být materiálně lépe než děti věřících. Mohou mít více hraček a modernější věci. Rodiče jim třeba jednou odkáží auta, domy, mnoho peněz, zajistí jim nejlepší školy. Děti nejsou hloupé a všimají si těchto věcí, dobře vědí, kdo je chudý a kdo bohatý. Věřící děti by si ale měly uvědomovat, kdo je na tom ve skutečnosti líp. Enoch, syn Kainův, měl v podstatě vlastní město. Enos, syn Setův, v žádném městě ani nebydlel. Enoch ovšem nic neslyšel o Pánu Bohu a šel nakonec do pekla. Pozemské vlastnictví mu nepomohlo. Enos toho měl mnohem méně, ale znal Hospodina. Věřící děti by proto nikdy neměly závidět nevěřícím spolužákům, kamarádům a sousedům jejich věci, protože děti nevěřících jsou na tom v konečném důsledku mnohem hůř, protože neznají Pána Boha. Nezapomeňme na to.

(2.) Rodiče by měli mít správně uspořádané priority ohledně svých dětí. „*Ale hleďte nejprv království Božího a spravedlnosti jeho, a toto vše bude vám přidáno.*“ (Mt. 6:33) Co se snažíme předat svým dětem na prvním místě? Co chceme, aby v životě měli? Možná, že nejsme tak hrozně materialističtí, abychom pro ně chtěli auta, domy a peníze, ale co třeba vzdělání? Je pravda, že vzdělání je potřebná a dobrá věc a nelze ho zanedbávat. Děti také **musí** rodiče poslechnout, když jim přes týden přikazují se učit a dělat úkoly. Rodiče ale nesmí být tak blázniví, aby dětem tolerovali nebo dokonce přikazovali dělat úkoly a učit se v den Páně, nebo když je čas jít na biblickou hodinu. Boží věci musí mít bezpodmínečnou přednost před věcmi tohoto světa, jakkoliv jsou ty pozemské věci potřebné a užitečné. Nikdo nemůže zpochybnit potřebu vzdělání, ale potřeba vyučit se Božím věcem je neporovnatelně naléhavější. Škola je užitečná nanejvýš tak na šedesát let tohoto života, počítáme-li do toho důchod. Není to bezvýznamné, ale co je to oproti věčnosti?

Je třeba vidět a rozumět bídě Kaina a jeho rodiny, že přes všechno materiální zajištění vlastně neměli nic a byli ti největší ubožáci. Rodič, který nepatří Pánu Bohu, nemá svým dětem v konečném důsledku co předat. Když chce někdo tedy svým dětem prospět a něco jim zanechat, musí se na prvním místě poddat Pánu Ježíši a volat k Němu pro svou spásu. Nelze dětem předat něco, co nemáme, proto Krista na prvním místě získejme pro sebe.

Podívejme se nyní na příklad moudrého otce Seta. O něm čteme, že po narození jeho syna „*začalo se vzývání jména Hospodinova.*“ To neznamená, že do té doby se k Pánu Bohu nikdo nemodlil a nikdo Ho neuctíval. Znamená to, že se buďto začala nebo významně rozšířila veřejná

bohoslužba. Jak píše John Wesley, možná, že do té doby lidé vzývali Pána jen v nejužších rodinných kruzích (což je samozřejmě velmi důležité a nezbytné), ale nyní pochopili, jak je nezbytné a potřebné uctívat Pána Boha veřejně a společně jako Církev. Set byl jistě hlavním lidským hybatelem tohoto rozvážení a zavedení společných shromáždění.

Jaké byly jeho motivy? Narození syna v tom hrálo jistě zásadní roli. Set totiž dobře chápal přirozený stav svého syna. Na úvod páté kapitoly čteme, že Pán Bůh stvořil Adama ku podobnosti svému; to znamená dokonalého a svatého. Adam však opustil svůj prvotní stav, protože zhřešil. Poté zplodil syna ku podobnosti svému a k obrazu svému (Gn. 5:3). To znamená, že zplodil syna jako je on, hrozně pokřiveného a propadlého hříchu. Set dobře chápal stav Adamových potomků po pádu. Jméno Enos znamená smrtelný nebo ubohý. Set dobře věděl, že jeho syn je propadlý hříchu, smrti a útrapám pekla.

Král Šalomoun v knize Přísloví často vyučuje důležitým pravdám o dětech a jejich výchově. „*Bláznovství [které přivádí do pekla] přivázáno jest k srdci mladého, ale metla kázně vzdálí je od něho.*“ (Př. 22:15) „*Neodjímej od mladého kázně; nebo umrskáš-li jej metlou, neumřet'. Ty metlou jej mrskávej, a tak duši jeho z pekla vytrhneš.*“ (Př. 23:13-14) Šalomoun zde zdůrazňuje důležitost kázně, ale také předkládá před rodiče jednu důležitou skutečnost – že jejich děti jsou hříšníci. Mojžíšův zákon prikazoval ženám, které porodily dítě, aby se po určité dny očišťovaly a pak učinily oběť (Lv. 12). Učilo je to, že se jim narodil hříšník, který potřebuje být vykoupen skrze oběť (samozřejmě nikoliv kozlů a beranů, ale Pána Ježíše Krista). Na tento stav dětí upozorňuje i moudrý Šalomoun. Je třeba, abychom dobře rozuměli přirozenému stavu našich dětí. Jistě, jsou roztomilé, přináší mnoho radosti a milujeme je, ale stále jsou hříšníci. Jakmile dítě začne brát rozum, ihned se rozeběhne širokou cestou přímo do pekla. V jeho srdci je bláznovství, vzpoura a bezbožnost, a je veliký úkol rodičů, aby své děti skrze disciplínu drželi od pekla co nejdál, a aby jim poukázali na Pána Ježíše a přivedli je ku Golgatě.

Set tomu všemu velmi dobře rozuměl. Jistě mnoho přemýšlel o tom, jak svého syna uchránit před peklem, jak ho přivést k Hospodinu, jak zabránit tomu, aby ho jeho hříšná přirozenost zcela nezničila. Jistě, je zde disciplína a rodinný oltář. Je to nezastupitelné, ale Set chápal, že je to málo. Bylo potřeba učinit něco víc, zavést a rozšířit veřejnou bohoslužbu. Enos potřeboval od mala vidět svého tatínka, jak se podílí na veřejné bohoslužbě a potřeboval na ni být odmala přítomný, učit se být v klidu a poslouchat a brát ze zvláštního požehnání, které Pán Bůh dává při setkávání svého lidu a které nelze ničím nahradit. Věděl, že potřebuje pochopit duchovní smysl krvavých obětí, které jistě po vzoru Abela celá tehdejší Církev praktikovala, že jsou předobrazem oběti Pána Ježíše na kříži, onoho Zachránce, o kterém Hospodin od počátku zaslíbil, že přijde jako símě ženy a potře d'áblovi hlavu, tedy porazí hřích (Gn. 3:15), aby uvěřil a byl spasen skrze víru v Pána Ježíše Krista, který musí přijít a přijde dle zaslíbení.

Set je velikým příkladem otce, který měl břímě pro své děti a moudrost, aby věděl, co má dělat. Jak málo takových rodičů dnes je! Jistě, nepochybuji, že i dnes věřící rodiče chtějí, aby jejich děti poznaly Pána Ježíše, a modlí se za ně. Ale je zde skutečné břímě? Kdyby bylo, tak by neodkládali rodiče v době kázání své děti do nedělní školy, aby se mohli v klidu soustředit, jak je dnes běžné v tolika sborech. Rodič, který má břímě pro své děti, nevynechá spolu s nimi jediné setkání Božího lidu, jediné kázání Božího Slova, je-li pro ně jen trochu možné dostavit se. Jistě, jsou výjimečné případy, kdy to nejde, například když děti onemocní. V takových věcech máme mít moudrost.

Nicméně takové případy jsou pořád do určité míry výjimky. Rodiče by jinak neměli litovat času, možná ne zcela jednoduché cesty nebo peněz na veřejnou dopravu či benzín. Nic z toho není dostatečným důvodem. Je totiž zcela zásadní, aby děti byli přítomné kázání a vyučování Božímu Slovu, a to jak v neděli dopoledne, tak i odpoledne, i při biblických hodinách a ostatních zvláštních příležitostech. Máme vynaložit velikou pečlivost, abychom se zúčastnili všech setkání Božího lidu i se svými dětmi, jak to jen trochu jde. Apoštol Pavel nás varuje, abychom nedávali místa ďáblu (Ef. 4:27). A ďábel skutečně nepotřebuje více prostoru než ten, který mu poskytneme tím, když jsme nešli na setkání Božího lidu, ačkoliv jsme mohli. To mu bohatě stačí, aby si upevnil místo v lidském srdci. Apoštol Tomáš nebyl v obecnství s apoštoly, když se jim poprvé zjevil zmrtvýchvstalý Pán Ježíš. Jen jednou vynechal setkání Církve a hned narostla jeho nedověra, když pak říkal: „*Leč uzřím v ruce jeho bodení hřebů, a vpustím prst svůj v místo hřebů, a ruku svou vložím v bok jeho, nikoli neuvěřím!*“ (Jan 20:25) Jak to asi bude vypadat s vírou dětí v dospělosti, které si od mala zvykly, že na setkání Božího lidu se chodí, jak to zrovna vyjde, a často vynechávaly?

Měli bychom vynaložit veškerou snažnost se dostavit s celou rodinou na každou bohoslužbu (ranní i večerní), na každou modlitební chvíli a na každou biblickou hodinu. Duch Svatý působí, jak chce, a nevíme, kdy a jak zasáhne srdce lidí. Někdy se člověk obrátí i na kázání, které není zaměřeno typicky evangelizačně. Znáám člověka, který se obrátil na kázání pro křesťany o tom, jak je třeba se chránit poskvrn světa. Nevíme, kdy Duch svatý osvítl srdce. Možná, že chce zapůsobit třeba příští neděli ráno. Věříme, že Duch svatý chce působit na srdce našich dětí skrze kázané Slovo? Pokud ano, nevynecháme jedinou příležitost. To je další motiv, proč nevynechat pokud možno jediné setkání nad Božím Slovem. „*Tedy víra [je] z slyšení, a slyšení skrze slovo Boží.*“ (Řím. 10:17) Oč snižujeme šance dětí na spásu, když je nevedeme k Božímu Slovu, jak to jen jde! A děti jsou schopné kázání porozumět, alespoň základní zvěsti. A ty hodně malé, pokud nejsou, tak se naučí v klidu sedět, což je nezbytný výcvik do budoucna, a Pán Bůh jim to požehná.

Někdy není jednoduché se na bohoslužbu dostavit. Stojí to sebezapření, čas a peníze, možná i posměch a protivenství. Pán Bůh to pak ovšem zvlášť požehná. Nelitujme peněz, namáhavé cesty a času, když jde o Boží věci. Ano, děti se možná vrátí jeden den v týdnu domů pozdě, ale Pán Bůh

to požehná. Možná, že pak třeba dostanou ve škole i o něco horší známku, ale to není až taková tragédie. Mnohem větší tragédie je nebýt u Božího Slova. Set se nespokojil s těmi bohoslužbami, které byly k dispozici, ale naopak se přičinil, aby jich bylo víc. Když už neučiníme stejně, měli bychom tedy alespoň poctivě a pilně navštěvovat ta obecnství Božího lidu, která máme k dispozici.

Jistě, obrácení našich dětí jako každého jiného člověka závisí plně na Boží Milosti. Nemáme žádnou záruku, že když učiníme to či ono, tak na sto procent uvěří. Musíme prosit Hospodina, aby se smiloval. Na druhé straně je zde ale mnoho, co můžeme prakticky udělat a do určité míry tomu napomoci. Můžeme – jako Timotea babička Lois a maminka Eunice - vyučit děti z Písma, která *„mohou moudrého učiniti k spasení skrze víru, kteráž jest v Kristu Ježíši.“* (2. Tim. 3:15) Můžeme je vést k vzývání Hospodina v rámci bohoslužby u rodinného oltáře. Můžeme je přivádět na společnou bohoslužbu. Není to něco, co můžeme dělat, ale nemusíme – to vše je naše svatá povinnost, jak vůči Pánu Bohu, tak vůči dětem.

Vezměme si příklad a poučení jak z Kaina, tak ze Seta. Nebudme takoví blázni jako Kain, který předal a odkázal svému synu jen věci z tohoto světa. To bychom byli neuvěřitelní chudáci, zcela bez naděje. Budme jako Set. Mějme břímě pro naše děti a budme moudří v tom, co učinit. Domácí bohoslužba je jeden nezbytný aspekt, který je na samostatné vyučování. Veřejná bohoslužba je aspekt druhý, a také zcela nezastupitelný. Nenechme místa ďáblu v životech našich dětí tím, že budou vynechávat setkání Božího lidu u Božího Slova. Slovo Boží očišťuje a vede k Pánu Ježíši. Nepřipravme své děti o tento blahodárný vliv na jejich život. Jako Set dbejme na to, aby se účastnily pravé bohoslužby a vzývání jména Hospodinova. Nevedme své děti (či vnuky) svým příkladem a svými instrukcemi do zkázy, ale do života a požehnání v Pánu Ježíši Kristu. Kež nám v tom Pán sám pomůže a je nám všem převelice milostiv. Amen.